

КЫРГЫЗ - ТҮРК МАНАС УНИВЕРСИТЕТИ
СОЦИАЛДЫК ИЛИМДЕР ИНСТИТУТУ
ЭКОНОМИКА ЖАНА БАШКАРУУ ФАКУЛЬТЕТИ
ЭКОНОМИКА БӨЛҮМҮ

«КЫРГЫЗСТАНДА КОММЕРЦИЯЛЫК БАНКТАРДА КРЕДИТ ЖАНА
КРЕДИТТИК РИСК САЯСАТТАРЫНЫН БААЛАНЫШЫ»

ДИССЕРТАЦИЯЛЫК ЖУМУШ

НазираАРЗИЕВА

БИШКЕК 2014

КЫРГЫЗ - ТҮРК МАНАС УНИВЕРСИТЕТИ
СОЦИАЛДЫК ИЛИМДЕР ИНСТИТУТУ
ЭКОНОМИКА ЖАНА БАШКАРУУ ФАКУЛЬТЕТИ
ЭКОНОМИКА БӨЛҮМҮ

«КЫРГЫЗСТАНДА КОММЕРЦИЯЛЫК БАНКТАРДА КРЕДИТ ЖАНА
КРЕДИТТИК РИСК САЯСАТТАРЫНЫН БААЛАНЫШЫ»

ДИССЕРТАЦИЯЛЫК ЖУМУШ

НазираАРЗИЕВА

Жетекчи

Доц. Док. Дамира Жапарова

БИШКЕК 2014

Плагиат жасалбагандыгы тууралуу билдирүү

Мен бул эмгекте алынган бардык маалыматтарды академиялык жана этикалык эрежелерге ылайык колдондум. Тагыраак айтканда бул эмгекте колдонулган, бирок мага тиешелүү болбогон маалыматтардын бардыгын тиркемеде так көрсөтүм жана эч кайсы жерден плагиат жасалбагандыгына ынандырып кетким келет.

Аты, жөнү: Назира АРЗИЕВА

Колу:

Датасы: 04/06/2014

İntihal Yapılmadığını Belirten İfade

Ben bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallara göre aldığımı ve sunduğumu belirtiyorum. Bu çalışmaya özgün olmadan kullandığım bütün materyal ve bilgilere etik kurallar dahilinde atıfta bulunduğumu ve hiç bir şekilde intihal yapmadığımı açıkca bildiriyorum.

Adı, Soyadı: Nazira ARZİYEVA

İmza:

Tarih: 04/06/2014

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	: Назира Арзиева
Университет	: Кыргыз-Түрк "Манас" Университети
Багыты	: Экономика
Иштин сыпаты	: Магистрдик Диссертациялык
Беттердин саны	: VIII + 123
Бүтүрүү датасы	: 04/06/2014
Илимий Жетекчи	: Доц. Док. Дамира Жапарова

КЫРГЫЗСТАНДА КОММЕРЦИЯЛЫК БАНКТАРДА КРЕДИТ ЖАНА КРЕДИТТИК РИСК САЯСАТТАРЫНЫН БААЛАНЫШЫ

Жумуштун максаты, коммерциялык банктарда кредиттик рискти ийгиликтүү түрдө башкарылышы. Банктардын кредитти туура башкаруу концепцияларына, өз структураларына жараша, кредиттик рискти көзөмөлдөө жана жөнгө салуу мүмкүндүгү эң ыңгайлуу модель/методду тандоосу аркылуу ишке аштыргандыгын баса белгилөө болуп саналат.

Кредит, банк секторунун эң маанилүү функцияларынын бири болгондуктан, кредит riskи банктарда башкы risk болуп эсептелет. Коммерциялык банктарда кредит riskинин эффективдүү көзөмөлдөнүшү, түздөн-түз кредиттик башкаруу системасын колдонулушунан көз каранды.

Коммерциялык банктар, кредиттик рискти ийгиликтүү башкаруу үчүн, өздөрүнүн түзүлүшүнө жараша эң ыңгайлуу моделди/ыкманы тандоосу зарыл. Колдонулуудагы кредиттик рискти башкаруу моделинин, канчалык даражада ийгиликтүү жыйынтыктарды берээрин аныктоо үчүн, моделдер статистикалык методдор тарабынан тесттен өтүшү зарыл.

Коммерциялык банктардын, кредиттик мекемелердин финансылык туруктуулугу, кардарлардын сапаттуу анализденип тандалуусуна жана кредиттик портфелдин эффективдүү башкаруусуна түздөн-түз көз каранды. Мындай чечим алуунун негизги инструменти катары, кардардын финансылык абалынын анализи эсептелет. Бул анализдин негизинде, коммерциялык банктын, кредиттик мекеменин жетекчисине, кардардын милдеттенмелерин аткара алышы же аткарбашы тууралуу маалыматты берип, туура чечим кабыл алышына мүмкүндүк берет.

Бул жумушта эң алгач, “Коммерциялык Кыргызстан Банкы”нын кредиттик портфелди башкаруу саясаты, кредиттик рискти көзөмөлдөө методу каралды. Ошондой эле, мисал катарында “Арпа” Акционердик Коомунун финансылык абалы жана кредит төлөө жөндөмдүүлүгү рейтинг таблицасына карата аныкталышы көрсөтүлгөн.

Кредиттик рискти өлчөөдө сунуш катары, америкалык илимпоз Томас Саатинин Аналитикалык Иерархия Процессин методун колдонуп, кредит алуучу тараптын кредит төлөө жөндөмдүүлүгүн өлчөө каралды. Бул методдун өзгөчөлүгү катары, изилденүүчү жакка карата алынган категориялардын туура тандалуусуна көңүл бурулат. Ошондой эле, методдо эсептөөлөр жыйынтыгына жараша кредит алуучу жактын күчтүү жана алсыз жактары аныкталып, ошого жараша банктын кредит берүү чечими кабыл алынышы каралды.

Ачык Сөздөр: Кредиттик Риск, Аналитикалык Иерархия Методу, ликвиддүүлүк коэффициенти, Келечектеги Чыгашалар жана Жоготуулар үчүн Резерв.

ÖZ

Yazar: Nazira ARZİYEVA

Üniversite: Kırgızistan-Türkiye ‘Manas’ Üniversitesi

Bilim Dalı: İktisat

Tezin Niteliği: Yüksek lisans tezi

Sayfa Sayısı: VIII +123

Mezuniyet Tarihi: 04/06/2014

Tez Danışmanı: Doç.Dr. Damira CAPAROVA

KIRGIZİSTAN’DA TİCARİ BANKALARDA UYGULANAN KREDİ VE KREDİ RİSKİ POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Kredinin klasik bankacılığın temel fonksiyonlarından birisi olması nedeniyle, kredi riski, bankacılıkta ilk tanımlanan risktir. Ticari bankalarda kredi riskinin etkin bir şekilde yönetilebilmesi, bankaların etkin bir kredi yönetimi anlayışını benimsemesine bağlıdır.

Kredi riski yönetiminin başarıyla gerçekleştirilebilmesi için, bankaların, kendi yapılarına en uygun modeli/yöntemi seçmesi gerekmektedir. Kullanılan kredi riski yönetimi modellerinin/yöntemlerinin ne derece başarılı sonuçlar verdiğinin değerlendirilebilmesi için, sözkonusu modeller bilimsel yöntemlerle test edilmelidir.

Kredi riskinin ölçülmesi ile ilgili yöntemlerde son yirmi yılda çok önemli gelişmeler olmuştur. Ekonomik düzende yaşanan değişimler, kredi riski yönetimini önemli hale getirmiştir. Kredi riskinin yönetiminin amacı, bankanın kullandıkları kredilerden beklenen geri dönüşün en uygun koşullarda maksimize edilmesidir. Bu amaçla bankalar, kredi kurumları kullandıkları kredilerin risklerini tek tek deki katealabilecekleri gibi kredi portföylerinin tamamını da bir arada izlemeleri gerekmektedir.

Çalışmada, ilk olarak ‘Kırgızistan Ticari Bankası’nın kredi portföyünü yönetim siyaseti ve kredi riskini denetleme metoduna bakıldı. Örnek olarak, ‘Arpa’ bira ve alkölsüz içecek üretim fabrikasının mali tabloları kullanılarak, firmanın kredi aldığı durumda kredi ödeme imkanı, finansal göstergeleri incelendi.

Kredi riskini ölçmek için, etkin kredi ve kredi riski yönetimi ilkelerinin kullanılarak, firmaların kısa vadeli kredi taleplerinin değerlendirilmesine yönelik olarak, amerikalı profesör Thomas Saaty’nin Analitik Hiyerarşi Süreci Yöntemi’yle ilişkilendirilen bir model önerisi yapıldı. Analitik Hiyerarşi Süreci, karar verilecek problemlerin; ana hedefi, kriterleri, alt kriterleri ve bu kriterlerin alternatifleri arasındaki ilişkiyi net bir şekilde ortaya

koyan ve bunları hiyerarşik bir yapıda birleştiren bir yöntemdir. Bu modelin özelliği olarak, kredi talebinde bulunan tarafın incelenmesinde, alınan kriterlerin tutarlı olup olmadığına bakılır. Hesaplamaların sonunda firmanın güçlü ve güçsüz yönleri ortaya çıkar ve ona göre ticari bankanın müşteriye kredi kullandırma veya kullandırmama kararı alınır.

Anahtar Kelimeler: Kredi riski, Analitik Hiyerarşi Süreci, likidite oranı, potansiyel kayıplar ve zararlar karşılığı

АБСТРАКТ

Название ВУЗа: : Кыргызско-Турецкий университет “Манас”
Направление: : Экономика
Тип диссертации: : Магистерская Диссертация
Количество страниц: : VIII +123
Дата окончания учебы: : 04/06/2014
Научный руководитель: : Доц.Др. Дамира Жапарова

ОЦЕНКА ПОЛИТИКИ КРЕДИТА И КРЕДИТНЫХ РИСКОВ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ КЫРГЫЗСТАНА

С развитием рынка банковский услуг все больше развивается актуальность управления кредитом, соответственно и кредитным риском. На сегодняшний день в целях каждого коммерческого банка стоит успешное обслуживание кредита и благополучный его возврат.

Основным видом деятельности коммерческого банка является кредитная деятельность. Кредитование составляет наибольшую часть доходов банка, и поэтому формирование кредитного портфеля – одна из приоритетных задач банковской деятельности.

Финансовая устойчивость коммерческих банков, кредитных учреждений должна быть обеспечена квалифицированным выбором клиентов и эффективным управлением кредитного портфеля. Важнейшим инструментом такого выбора является экономический анализ деятельности клиента. Анализ предоставляет руководству банка, кредитного учреждения информацию, позволяющую оценивать вероятность выполнения клиентом своих обязательств и принимать соответствующие управленческие решения.

Задачей данного исследования является выбор и внедрение экономически обоснованного механизма управления кредитным риском с целью удовлетворения интересов банка, связанных с минимизацией риска кредитного портфеля и увеличением прибыли банка от проведения кредитных операций. Для выработки эффективных мер для снижения кредитных рисков, необходимо протестировать наиболее подходящий метод, по которому, коммерческие банки и кредитные учреждения могли бы управлять своим кредитным портфелем.

Следовательно, исходя из актуальности проблемы исследования, является необходимым проведение анализа риска кредитного портфеля коммерческого банка в условиях рыночной экономики.

В данной работе, исследованы политика управления кредитным портфелем и контролирование кредитного риска «Коммерческого Банка Кыргызстан». Также, показаны

финансовое состояние и кредитоспособность фирмы на основе рейтинга заемщика на примере АО «Арпа».

При оценке кредитоспособности заемщика, применен и рекомендован метод американского профессора Томаса Саати, Метод Аналитической Иерархии. Особенность данного метода заключается в выборе правильных факторов для оценки финансового состояния заемщика. В итоге расчетов по данному методу определяются сильные и слабые стороны клиента, что служит определяющим фактором при выдаче кредита коммерческим банком.

Ключевые слова: Кредитный риск, Метод Аналитической Иерархии, коэффициент ликвидности, Резерв на потенциальные потери и убытки

ABSTRACT

Author : Nazira Arzieva
University : Kyrgyzstan-Turkey "Manas" University
Department : Economics
Type of Dissertation : Master's Thesis
Number of Pages : VIII+123
Graduation Date : 04/06/2014
Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Damira Zhaparova

EVALUATION OF CREDIT POLICY AND CREDIT RISK MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF KYRGYZSTAN

With the development of the banking services market is developing more and more relevance credit management, and credit risk, respectively. In order for each commercial bank loan servicing costs successful and prosperous return.

The main activity is commercial bank lending activities. Lending is the largest part of the bank's income and therefore the formation of the loan portfolio - one of the priorities of banking.

Financial stability of commercial banks, credit institutions should be provided by a qualified choice of clients and the effective management of the loan portfolio. The most important means of such a choice is an economic analysis of the client. Analysis provides management banks system, a credit institution information to assess the likelihood of a customer implementation of their obligations and make appropriate management decisions.

Objective of this study is the selection and implementation of economically sound credit risk management mechanism to meet the interests of the bank related to minimization of risk of the loan portfolio and increase bank profits from lending operations. In order to develop effective measures to reduce credit risks, it is necessary to test the most appropriate method by which commercial banks and credit institutions could manage its credit portfolio.

Therefore, based on the relevance of the research problem, is it necessary to conduct a risk analysis of the loan portfolio of commercial bank in a market economy.

Key words: Credit risk, Analytical Hierarchy Process, Liquidity ratio, Provision for potential losses and damages

